

Meddelande: Spetsprojekten för utveckling av högskoleutbildningen stärkte samarbetet mellan högskolorna och åstadkom bestående förändringar

Utvecklingsarbetet som genomfördes via högskoleutbildningens spetsprojekt stärkte samarbetet mellan högskolorna och personalens kompetens. Utvecklingsprojekten ledde till flera bestående förändringar. I fortsättningen borde utvärderingen av projektens genomslag förstärkas som en del av projektutvecklingen. Därutöver borde man säkerställa att projektresultaten etableras och att utvecklingsarbetet fortsätter efter ett avslutat projekt. Genom att säkerställa kontinuiteten i utvecklingsfinansieringen kan man främja projektkompetensen och projektstödet i anslutning till utvecklingen av samarbetsnätverken och utbildningen, etableringen av projektresultaten och utvärderingen av genomslag.

Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) har genomfört en utvärdering av spetsprojekten inom högskoleutbildningen 2017–2022. Under 2017–2022 finansierade undervisnings- och kulturministeriet utvecklingsprojekt för lärarutbildningen (spetsprojekt 1) och utvecklingsprojekt för högskoleutbildningen (spetsprojekt 3) med sammanlagt 92,7 miljoner euro. Spetsprojektet 1 omfattade sammanlagt 45 utvecklingsprojekt och spetsprojekt 3 sammanlagt 36 utvecklingsprojekt. I utvärderingen granskades genomförandet av spetsprojekten 1 och 3, projektresultatens effekter och genomslag samt hur välfungerande spetsprojektmodellen är. I utvärderingen gavs dessutom rekommendationer för hur högskoleutbildningen och lärarutbildningen kan utvecklas i framtiden. I utvärderingen granskades tre teman: 1) vilka effekter och genomslag har utvecklingsprojekten inom högskoleutbildningen och lärarutbildningen haft för utvecklingen av högskoleutbildningen, 2) hur väl har målen för utvecklingsprogrammet inom lärarutbildningen uppnåtts och 3) hur väl spetsprojektmodellen fungerar och hur högskoleutbildningen borde utvecklas i framtiden.

Utvecklingsprojekten stärkte samarbetet mellan högskolorna och personalens kompetens

Samarbetet mellan högskolorna och högskolesektorerna utvecklades i spetsprojektarbetet. De bestående förändringar som spetsprojekten åstadkom var bland annat att möjligheterna till korsstudier och det gemensamma studieutbudet ökade, att högskolornas studerandeantagning förenhetligades, att nya samarbetsnätverk skapades, att personalens kompetens stärktes samt att flexibla studievägar och nätundervisningen ökade. Personalens kompetens stärktes särskilt i nätverken som skapades av projekten.

Däremot förekom utmaningar i samarbetet mellan högskolorna och utvecklingsprojekten, i koordineringen av utvecklingsprojekten samt i utnyttjandet och kommunikationen av resultaten. Med tanke på högskolornas ledning var spetsprojekthelheten splittrad. Utvärderingsgruppen rekommenderar att tillräckligt med tid reserveras för beredningen av projekt eller annan gemensam utveckling som genomförs i samarbete med högskolorna. I styrningen av projekten bör man i stället för en konkurrensuppställning uppmuntra till att utnyttja befintliga utvecklingsnätverk och samarbete i högre grad än i nuläget.

Lärarutbildningsforumets stöd var viktigt för utvecklingsprojekten inom lärarutbildningen

Utvecklingsprojekten inom lärarutbildningen har främjat den långsiktiga strategiska utvecklingen av lärarutbildningen och stärkt lärarutbildningens forskningsbaserade karaktär. Enligt utvärderingsgruppen är det viktigt att i fortsättningen säkerställa att projektresultaten sprids systematiskt. Samtidigt måste man säkerställa att även andra högskolor och intressentgrupper än de som deltagit i projektet kan utnyttja projektresultaten.

Enligt utvärderingen hade Lärarutbildningsforumet, som tillsatts av undervisnings- och kulturministeriet och har representanter för högskolorna och intressentgrupperna, en betydande roll i koordineringen, samarbetet och uppföljningen av utvecklingsprojekten inom lärarutbildningen samt i spridningen av resultaten. Utvärderingsgruppen rekommenderar att Lärarutbildningsforumets och andra motsvarande samarbetsstrukturers roll i projektstyrningen fortsätter och att utnyttjandet av branschspecifika nätverk utvecklas och utvidgas även inom andra områden.

I utvecklingen av högskoleutbildningen ska man fästa uppmärksamhet vid utvärderingen av genomslag och säkerställa kontinuiteten i utvecklingsfinansieringen

Utvärderingen visade att man i utvecklingsprojekten inte gjorde någon systematisk utvärdering av effekterna och genomslaget i förhållande till de mål som uppställts i projektplanerna. Utvärderingen av projektens genomslag fokuserade i huvudsak på verksamheten under projektens gång, exempelvis hur projektet engagerat mål- och intressentgrupper. Utvärderingsgruppen föreslår att utvärderingen av projektens genomslag i fortsättningen ska stärkas genom att fundera på påverkanskedjor under projektens hela livscykel. Utvärderingen av projektens genomslag borde även utgöra en separat process från den övriga projektverksamheten och utvärderingen borde genomföras tillräckligt långt efter ett avslutat projekt.

Utvärderingsgruppen anser det viktigt att kontinuiteten i utvecklingsfinansieringen av högskoleutbildningen säkerställs. Detta skulle främja utvecklingen av projektkompetensen och projektstödet i anslutning till utvecklingen av samarbetsnätverken och utbildningen, etableringen av projektresultaten samt utvärderingen av genomslag. Det är viktigt att fästa mer uppmärksamhet vid innehållsmässig och tidsmässig synkronisering av högskolornas strategier för utvecklingsprojekten och spetsprojektstyrning eller andra styrinstrument samt teman för utveckling.

- I utvecklingen av högskoleutbildningen är det viktigt att identifiera centrala samhälleligt viktiga teman som bör främjas nationellt och för vilka det är nödvändigt att utveckla gemensamma lösningar. Vid sidan av de nationella utvecklingsområdena bör man också möjliggöra kontinuerlig utveckling av högskoleutbildningen och gemensamma försök, konstaterar utvärderingsgruppens ordförande, professor **Helka-Liisa Hentilä** vid Uleåborgs universitet.

Avslutande seminarium

Resultaten av utvärderingen av spetsprojekten för högskoleutbildningen 2017–2022 [publiceras torsdagen den 17 augusti 2023 tillsammans med utvärderingen Högskolepedagogikens nuläge och utveckling vid ett gemensamt avslutningsseminarium](#). Anmälan av representanter för medierna och begäran om publicering görs senast måndagen den 14 augusti 2023 kl. 16.00 till utvärderingsexpert Niina Nurkka, tfn 029 533 5573, niina.nurkka@karvi.fi.

Mer information och intervjufrågor

Utvärderingsgruppens ordförande Helka-Liisa Hentilä, tfn 040 837 5527, helka-liisa.hentila@oulu.fi

Utvärderingsrapport

Utvärdering av spetsprojekten inom högskoleutbildningen 2017–2022 (på finska), Nationella centret för utbildningsutvärdering, publikationer 23:2023